

Het stieradviesprogramma SAP gaat er heel anders uitzien. Meest opzienbarend is de introductie van zeven basisfokdoelen. Bovendien is er meer ruimte voor gevoel en praktijk. Komende maanden wil CR Delta bij alle gebruikers het pakket persoonlijk presenteren.

Het Stieradviesprogramma (SAP) van CR Delta VRV is veruit het meest gebruikte paringsprogramma in Nederland en Vlaanderen. Vijftienvier jaar geleden werd SAP geïntroduceerd en onder MPR-deelnemers is het aantal SAP-gebruikers gestaag gestegen. In Nederland maken rond de 5800 veehouders gebruik van SAP, in Vlaanderen ligt dat aantal op 1400. Het vorig jaar geïntroduceerde Stierwijzer telt 800 deelnemers. Dat zijn mooie cijfers, maar de concurrentie van CR Delta VRV zit niet stil. Steeds meer KI-organisaties bieden een paringsadviesprogramma aan zoals Alta met Tel-lus mate, Heemskerk met GMS en ook bij Semex en Veecom is paringsadvies een wezenlijk onderdeel van de marketingstrategie. Daarnaast heeft het aAa-systeem opgang gemaakt en is door de start van Peek en Van de Kroon aangetoond dat zelfs met het geven van uitsluitend paringsadvies een boterham kan worden verdiend. Kenmerkend voor de meeste van deze programma's is de sterke persoonlijke begeleiding die gegeven wordt. De

waarde daarvan is CR Delta niet ontgaan, zegt Frido Hamoen, projectleider bij de divisie dienstverlening (waartoe alle regio BV's van CR Delta behoren) en verantwoordelijk voor de introductie van het vernieuwde SAP. Volgens Hamoen zijn inmiddels 160 medewerkers opgeleid om de introductie van het vernieuwde SAP te begeleiden. 'Die groep van 160 mensen bestaat uit inspecteurs, begeleiders DHZ-KI en relatiebeheerders, maar ook voor een groot deel uit inseminatoren. Die komen vaak op de bedrijven en zijn daarom bij uitstek in staat om de persoonlijke begeleiding te verzorgen.'

Duurzaam allround

Naast het zwaardere accent op begeleiding springen vooral de voorgedefinieerde fokdoelen in het oog. Hamoen: 'De laatste keer dat SAP grondig is vernieuwd dateert van meer dan tien jaar geleden. Boeren deden vooral hun beklag over de geringe flexibiliteit van het programma. Men kon op hoofdkenmerken de wegging aanpassen en alleen voor vet, eiwit en

In Vlaanderen nog geen nieuw SAP

Het nieuwe SAP is voorlopig nog niet beschikbaar voor de Vlaamse melkveehouders. Dat is volgens projectleider Frido Hamoen vooral ingegeven door technische redenen. Het nieuwe SAP draait uitsluitend op het eveneens vernieuwde NRS-informatiesysteem IRIS. Als IRIS ook in Vlaanderen voor VRV operationeel is (naar verwachting in de loop van 2005) zal de nieuwe versie van SAP voor

Vlaamse melkveehouders beschikbaar komen. Of de introductie en aanpak in Vlaanderen gelijk zal zijn aan die in Nederland is volgens Hamoen nog onduidelijk. 'VRV is al gewend om SAP vergezeld te laten gaan van veel persoonlijke begeleiding. De inspecteur neemt na het keuren met de veehouder de stieren door en draait het SAP-advies ter plekke via zijn laptop uit.'

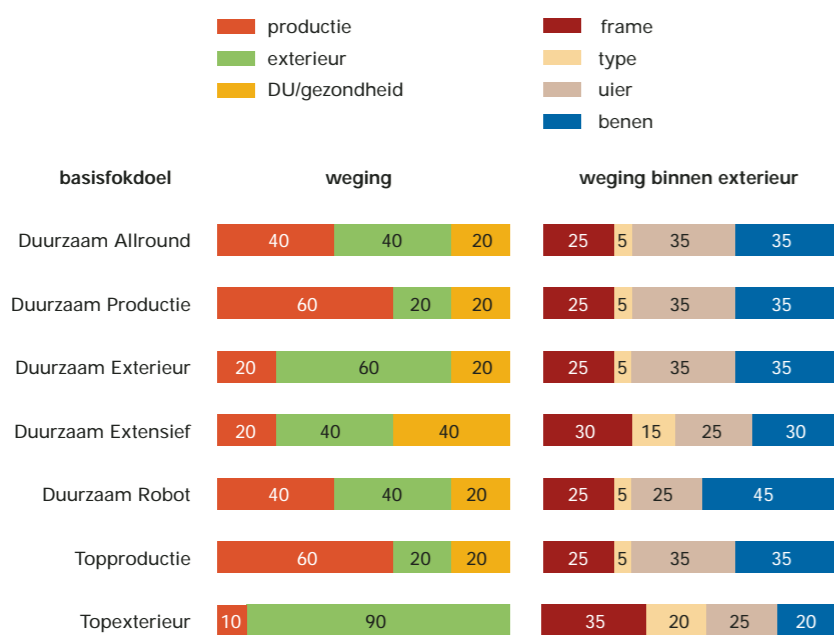
op de huidige wegging, voor Duurzaam Allround kiezen. Bij deze optie worden productie en exterieur beide voor 40 procent ingewogen en duurzaamheid en gezondheid voor 20 procent. Bij exterieur ligt de nadruk op kenmerken die een sterke relatie hebben met levensduur zoals uiers, benen en kruisligging. Afhankelijk van de bedrijfssituatie zal het accent in het fokdoel verlegd worden naar Duurzaam Productie en Duurzaam Exterieur. Daarnaast kent SAP Topproductie, dat zich onderscheidt van Duurzaam Productie door extra nadruk in het fokdoel op kilogrammen melk, vet en eiwit (en dus minder op gehalten). Topexterieur onderscheidt zich van Duurzaam Exterieur door de extreme nadruk op exterieur met daarbinnen veel accent op de framekenmerken. SAP kent verder het fokdoel Duurzaam Extensief. Dat legt extra nadruk op duur-

ma waarvoor het niet noodzakelijk is om aan bedrijfsinspectie te doen) krijgen dezelfde fokdoelfaciliteit.

Advies voor Tops

Een discussiepoint bij de methodiek van paringsprogramma's blijft in hoeverre fenotypische gegevens (zoals de exterieurbeoordeling van de koe zelf en een cijfer als bijvoorbeeld de lactatiewaarde) betrokken worden in het paringsadvies. In SAP wordt gebruikgemaakt van de genotypische waarden (de fokwaarden en verwachtingswaarden) en dat zal zo blijven, zegt Hamoen. 'De stierkeuze en de paring bepalen op grond van de fokwaarden blijft de beste methode. Het is bovendien niet zo dat er niets met het keuringsrapport en de lactatiewaarde van de koe gebeurt. Ook de eigen prestatie is van invloed op de fokwaarde van de koe.' Hamoen wijst op nog meer praktische ver-

Figuur 1 – Inweging van productie, exterieur en hoofdbalkkenmerken, duurzaamheid/gezondheid voor zeven fokdoelen (bron: NRS)

Meer gevoel in stieradvies

Sterk vernieuwd SAP zet in op persoonlijke begeleiding en zeven basisfokdoelen

hoogtemaat richting aangeven. In het nieuwe SAP kan een melkveehouder als hij of zij dat wil voor 35 kenmerken de streefwaarde instellen. Onder die 35 kenmerken vallen ook de nieuwere, op duurzaamheid en gezondheid gerichte fokwaarden. 'In SAP maakten we alleen gebruik van productie- en exterieurfokwaarden. Het hele gezondheidsstuk ontbrak nog. Dat is nu allemaal ingebouwd.' Dat uit zich bijvoorbeeld in de hoofdweging die traditioneel bestond uit een productie- en exterieurdeel. Nu omvat de hoofdweging drie componen-

ten: productie, exterieur en duurzaamheid/gezondheid, die men naar eigen voorkeur in kan stellen. Aan het instellen van al die 35 kenmerken zullen veel gebruikers geen behoefte hebben is de inschatting van Hamoen. 'Vandaar dat we besloten hebben om zeven basisfokdoelen voor te definiëren. Veehouders kunnen daaruit een keuze maken, maar voor wie toch in detail bepaalde kenmerken extra accent wil geven, blijft dat mogelijk.' In figuur 1 staan de zeven fokdoelen. De grootste groep veehouders zal, afgaande

zaamheid en gezondheid. Binnen het productiedeel krijgen de gehalten extra aandacht, terwijl in het exterieurblok het accent is gelegd op capaciteit, conditiescore en vruchtbaarheid en relatief minder gewicht is toegekend aan de uier. Voor de robotmelkers is een speciaal fokdoel geformuleerd, waarin kenmerken als achterspeenplaatsing en melksnelheid relatief veel aandacht krijgen en waarbij benen relatief zwaarder ingewogen worden dan de uier. Melkveehouders die gebruikmaken van Stierwijzer (een paringsadviesprogram-

beteringen. Zo kan een veehouder aangeven welk percentage van de koeien geïnsemineerd mag worden van een vleesstier of welk percentage van de vaarzen een proefstier als partner krijgt. Eveneens praktisch is dat de gebruikers per stier een zelf te bepalen exact aantal adviezen af kan dwingen. Hamoen: 'Dat is handig voor wie zijn vat veel te vol heeft met stieren die nooit meer worden geadviseerd of nog rietjes heeft van oude stieren als Tops.'

Bert de Lange